

Comisiynydd Plant Cymru: Cynllun ar gyfer cyflawni dyletswydd Bioamrywiaeth a Gwydnwch Ecosystemau

Mae Adran 6 o Ran 1 o Ddeddf yr Amgylchedd (Cymru) yn gosod Dyletswydd Bioamrywiaeth a Gwydnwch Ecosystemau ar awdurdodau cyhoeddus. Mae'n rhaid i awdurdodau cyhoeddus geisio cynnal a gwella bioamrywiaeth, ac wrth wneud hynny, hybu gwydnwch ecosystemau.

Bioamrywiaeth yw'r sylfaen ar gyfer gwydnwch ecosystemau a rheolaeth gynaliadwy ar adnoddau naturiol, a nod dyletswydd A6 yw sicrhau bod bioamrywiaeth yn dod yn rhan annatod o'r penderfyniadau a'r camau gweithredu mae awdurdodau cyhoeddus yn eu cymryd mewn perthynas â Chymru.

Mae'r ddogfen hon yn cyflwyno cynllun y Comisiynydd ar gyfer 2019-22 ac mae wedi'i llunio'n unol â'n fframwaith perfformiad, sy'n cwmpasu 4 maes: Plant a Phobl Ifanc; Pobl CPC (staff); prosesau sefydliadol; sefydlogrwydd ariannol a gwerth am arian.

Yn 2017 fe wnaethon ni wahodd eco-bwyllgor ysgol (Ysgol Gynradd Glynollen) i archwilio arferion ein swyddfa o ran gweithredu amgylcheddol. Fe gynhyrchon nhw 5 argymhelliad oedd yn cynnwys mwy o rannu ceir, deunyddiau celf bioddiraddadwy ar gyfer digwyddiadau, defnyddio papur wedi'i ailgylchu, bylbiau golau ynni isel a mwy o ailgylchu. Er ein bod ni wedi gwneud cynnydd gyda phob un o'u hargymhellion, yr unig un rydyn ni wedi'i gwblhau'n llawn yw'r newid i bapur wedi'i ailgylchu ar gyfer argraffu a llungopio. Rydyn ni'n dal i weithio ar yr argymhellion eraill, ac maen nhw wedi'u cynnwys isod.

Byddwn ni'n adrodd ar gynnydd yn erbyn y cynllun hwn yn ein hadroddiadau blynyddol o 2020 ymlaen.

Plant a Phobl Ifanc

	Person sy'n gyfrifol	amserlen
Gweithio mewn partneriaeth ag eco-ysgolion Cymru i gyflawni ein prosiect Gwyrdd-droi, sy'n ailgylchu ac yn aildefnyddio gwisg ysgol, ffrogiau 'prom' a dillad eraill	Pennaeth Ymarfer	Mawrth 2020
Parhau i gefnogi plant i gael gwrandawriad gan lywodraeth leol a chanolog pan fyddan nhw'n mynegi barn ar newid yn yr hinsawdd, lleihau gwastraff plastig ac ailgylchu.	Pennaeth Ymarfer	parhaus
Datblygu pecyn offer actifyddiaeth ar gyfer ysgolion.	Pennaeth Polisi a Materion Cyhoeddus	Mawrth 2020
Cefnogi pwyllgor y senedd leuencid sy'n gweithio i leihau gwastraff plastig a newid yn yr hinsawdd	Pennaeth Polisi a Materion Cyhoeddus	Chwefror 2021
Cyhoeddi astudiaeth achos fel rhan o'n Dull Gweithredu seiliedig ar Hawliau Plant, yn dangos y cysylltiadau rhwng bioamrywiaeth a hawliau plant.	Pennaeth Polisi a Materion Cyhoeddus	Rhagfyr 2020

Pobl CPC a llety

	Person sy'n gyfrifol	Amserlen
Sicrhau bod yr holl staff yn dal i ddefnyddio cludiant cyhoeddus ar gyfer eu gwaith, yn unol â pholisïau CPC (ond lle maent wedi'u heithrio am resymau iechyd, anabledd, neu gyfrifoldebau gofalu).	Pennaeth Cyllid	parhaus
Parhau i annog rhannu ceir yn y swyddfa trwy drefnu rhestrau rhannu ceir ar gyfer pob digwyddiad a diwrnod hyfforddi.	Pennaeth Ymarfer	parhaus
Sicrhau bod staff newydd yn derbyn gwybodaeth am ein cynllun gwyrdd cymorth i brynu car a beic yn ystod eu cyfnod sefydlu.	Pennaeth Adnoddau Dynol	parhaus
Archwilio mesurau i annog amrywiaeth y tu allan i'n swyddfa, a buddsoddi ynddynt os yw hynny'n briodol, gan gynnwys o bosib gynwysyddion yn llawn planhigion sy'n denu gwenyn, blychau nythu a/neu 'gartrefi trychfilod'. Mae Gogledd-ogledd-ddwyrain adeilad Tŷ Ystumllwynarth yn gynefin allweddol ar gyfer mwsogl a chen prin. Bydd angen ystyried yn ofalus ble mae mesurau o'r fath yn cael eu lleoli.	Pennaeth Cyllid	Rhagfyr 2020
Sicrhau bod cymaint â phosib o wastraff y swyddfa yn cael ei ailgylchu	Pennaeth Perfformiad a Chyfathrebu	Mawrth 2020
Sicrhau ein bod ni'n parhau i ddefnyddio papur wedi'i ailgylchu ar gyfer yr holl argraffu a llungopïo, a sicrhau bod adroddiadau sy'n cael eu hargraffu hefyd ar bapur sydd 100% wedi'i ailgylchu, pan fernir bod argraffu'n angenrheidiol.	Pennaeth Perfformiad a Chyfathrebu	Mawrth 2020 ac yn barhaus
Cynnwys cynaliadwyedd fel elfen allweddol o'r prosiect llety sy'n parhau.	Pennaeth Ymarfer	Mawrth 2020
Tim y prosiect llety i archwilio'r goleuadau yn y swyddfa er mwyn sicrhau bod bylbiau ynni isel yn cael eu defnyddio ym mhob man.	Pennaeth Ymarfer	Mehafin 2020

Tim y prosiect llety i adolygu defnydd o oeryddion dŵr yn y swyddfa (ar hyn o bryd maen nhw'n cael eu hail-lenwi o bistyll lleol).	Pennaeth Ymarfer	Mehafin 2020
Tim y prosiect llety i archwilio'r defnydd o oleuadau yn yr adeilad a'r tu allan iddo yn ystod y nos. Mae llygredd golau yn un o'r ffactorau allweddol sy'n achosi dirywiad yn nifer pryfed, a gallai fod yn gwastraffu ynni.	Pennaeth Ymarfer	Mehafin 2020

Prosesau sefydliadol

	Person sy'n gyfrifol	amserlen
Cynnwys bioamrywiaeth fel ystyriaeth hanfodol yn ein Polisi Caffael.	Pennaeth Cyllid	Mawrth 2020
Cynnwys dyletswydd bioamrywiaeth yn ein fframwaith gwerthuso perfformiad.	Pennaeth Perfformiad a Chyfathrebu	Mawrth 2020 ac yn flynyddol
Adolygu cynnydd y cynllun hwn bob 6-mis yn y fîm rheoli.	Y Comisiynydd	Parhaus Mehafin 2020 Rhagfyr 2020 Mehafin 2021 Rhagfyr 2021 Mehafin 2022
Adrodd ar ein llwyddiant i gadw at y ddyletswydd bioamrywiaeth yn ein hadroddiad blynyddol.	Pennaeth Perfformiad a Chyfathrebu	Mis Hydref bob blwyddyn

Sefydlogrwydd ariannol a gwerth am arian

	Person sy'n gyfrifol	amserlen
Sicrhau bod ein Canllaw Digwyddiadau yn cynnwys gallu defnyddio cludiant cyhoeddus i gyrraedd yno fel maen prawf hanfodol wrth archebu lleoliadau ar gyfer digwyddiadau rydyn ni'n eu trefnu.	Noddwyr prosiectau	Mawrth 2020
Sicrhau bod deunyddiau wedi'u hailgylchu, rhai organig neu rai bioddiraddadwy yn cael eu hystyried yn benodol wrth archebu cyflenwadau swyddfa sy'n cynnwys deunydd glanhau, deunydd papur, 'rhoddion' a deunyddiau celf. (Ymchwilio i argaeledd 'rhoddion' sy'n annog bioamrywiaeth fel hadau blodau neu becynnau syniadau ar gyfer bioamrywiaeth fel adeiladu cartrefi i drychfilod.)	Pennaeth Perfformiad a Chyfathrebu	Erbyn Mawrth 2020 yn y lle cyntaf ac yna'n barhaus
Adolygu polisiâu ein banc ar fuddsoddiadau moesegol a chynaliadwy, ac ystyried newid os bydd adolygiad yn cyfiawnhau hynny.	Pennaeth Cyllid	Rhagfyr 2020

Ymchwilio i gynaliadwyedd cynlluniau buddsoddi darparwyr pensiwn ac archwilio opsiynau yn dibynnu ar y canlyniadau.	Pennaeth Polisi a Materion Cyhoeddus	Mawrth 2020
Parhau i chwilio am ffynonellau sydd 100% yn adnewyddadwy wrth gynnal yr adolygiad blynyddol o'r cyflenwr trydan.	Pennaeth Cyllid	parhaus
Gwrthbwyso carbon wrth hedfan at ddibenion busnes fel rhan o bolisiau Cyllid. Ni ddylid hedfan ond pan nad oes mathau eraill o drafnidiaeth ar gael neu os ydyn nhw'n anymarferol.	Pennaeth Cyllid	parhaus